

Schjødt

INSOLVENS

Vad gör du i en obestånds- situation?

Advokatfirman Schjødt är en av Sveriges ledande advokatbyråer med över 50 års erfarenhet inom insolvensrätt. Vår insolvens- och rekonstruktionsgrupp är topprankad i The Legal 500 (Tier 1) och Chambers and Partners (Band 1), och våra partners är välrenommerade konkursförvaltare både på den nationella och internationella marknaden. Genom åren har vi hanterat många av landets största konkurser och företagsrekonstruktioner.

Du är varmt välkommen att höra av dig till oss om du behöver rådgivning i ett insolvensärende.

Schjødts jurister anlitas regelbundet som:

- ▶ Konkursförvaltare
- ▶ Företagsrekonstruktörer
- ▶ Likvidatorer
- ▶ Rådgivare i finansiella rekonstruktioner utanför domstol

Schjødt företräder och rådgör även klienter i andra insolvensrättsliga uppdrag, däribland:

- ▶ Underhandsackord eller motsvarande utomrättsliga insolvensförfaranden
- ▶ Uppdrag gällande personligt betalningsansvar och risker för styrelse och ägare i insolvenssituationer
- ▶ Insolvensrättsliga tvister, exempelvis återvinning och olovlig värdeöverföring
- ▶ Borgenärsombud i konkurser, företagsrekonstruktioner och andra insolvenssituationer

Schjødts konkursförvaltare

För kontaktuppgifter, se s. 20

Emma Berglund Uväng
Partner

Emma har omfattande erfarenhet av rådgivning till krisdrabbade företag, och hon företräder även klienter i insolvensrelaterade tvister. Emma är regelbundet utsedd som konkursförvaltare, företagsrekonstruktör och likvidator.

Johan Linder
Partner

Johan har mer än 30 års erfarenhet av insolvensrätt och har arbetat med hundratals ärenden avseende konkurs, företagsrekonstruktion och likvidation inom flertalet branscher. Inom ramen för konkurser och företagsrekonstruktioner har Johan särskild expertis gällande statlig lönegaranti.

Hans Renman
Partner

Hans är specialiserad i kredit- och insolvensrätt, och utses regelbundet som konkursförvaltare, rekonstruktör och likvidator. Hans är rådgivare till företag inom flera branscher, exempelvis banker, finansbolag, fastighetsbolag med flera. Han är även specialiserad inom kommersiella tvister och skiljeförfaranden, och han har varit ombud i ett stort antal insolvensrelaterade tvister.

Hedvig Mårstad
Partner

Hedvig har arbetat med konkurser, företagsrekonstruktioner och andra insolvensrättsliga ärenden sedan 2009. Hedvig åtar sig löpande uppdrag som konkursförvaltare, likvidator och rådgivare i insolvensrättsliga ärenden och tvister. Hon arbetar även regelbundet med fastighets- och hyresrättsliga ärenden.

Christoffer Hamilton
Partner

Christoffer har arbetat med insolvensrätt sedan 1982 och har hanterat ett stort antal konkurser och företagsrekonstruktioner. Han har även agerat rådgivare till, och som styrelseledamot i, flertalet medelstora nationella och internationella företag.

Christofer Hemsedahl
Partner

Christofer har arbetat i Advokatfirman Schjødts insolvens- och rekonstruktionsgrupp sedan 2015. Christofer förordnas löpande som konkursförvaltare, rekonstruktör och likvidator och arbetar även löpande med allmän bolagsrättslig rådgivning.

Johan Hörnberg
Partner

Johan har arbetat med konkurser, företagsrekonstruktioner och andra insolvensrättsliga ärenden sedan 2010. Johan åtar sig löpande uppdrag som konkursförvaltare, likvidator och rådgivare i insolvensrättsliga ärenden och tvister. Johan är även verksam som partner i Schjødt arbetsrättsgrupp.

Per Nilsson
Senior Advisor

Efter fullgjorda juridikstudier och tingstjänstgöring arbetade Per en kortare tid på Finansinspektionen. Därefter började Per på dåvarande Advokatfirman Rindborg, sedermera Hamilton och nu Schjødt i september 1991 just i samband med inledningen av fastighetskrisen. Sedan dess har Per arbetat med insolvensrelaterade rättsområden och som konkursförvaltare och likvidator i de mest skilda typer av verksamheter.

Ett urval av referensuppdrag

Gallerix®

MEXX

KENTARO AB

ONOFF

Sony Center

NEWS

WHYRED

ZETAS

HOPE

Innehåll

Vad är insolvens?	7
Personligt betalningsansvar	8
Straffrättsliga aspekter	9
Konkursansökan	10
Konkursförvaltarens roll	11
Händelseförloppet i en konkurs	12
Vad är förmånsrätt?	13
Företagsrekonstruktion	16
Vad är återvinning?	18
Statlig lönegaranti	19
Kontakt	22

INSOLVENS

Vad är insolvens?

Insolvens, eller obestånd som det också kallas, uppkommer när en gäldenär inte kan betala sina skulder när de förfaller, under förutsättning att denna oförmåga inte är endast tillfällig.

Det finns inte något krav på att gäldenären måste ha likvida medel som motsvarar förfallna skulder. Det är tillräckligt att gäldenären har tillgångar som enkelt kan omvandlas till likvida medel eller lätt kan få en kredit som motsvarar de skulder som förfaller.

Det är alltså förmågan att betala som är avgörande och det har i princip ingen självständig betydelse om skulderna överstiger tillgångarna (så kallad insufficiens) eller tvärtom.

Att en gäldenär är insuffICIENT kan dock påverka obeståndsprognosen om det innebär att man med någon grad av säkerhet kan bedöma att gäldenären i framtiden inte kommer att kunna betala sina skulder.

För att gäldenären ska anses vara på obestånd får oförmågan att betala inte heller vara tillfällig utan det krävs någon form av bestående betalningsproblem.

Ett beslut om konkurs förutsätter att gäldenären är på obestånd. Eftersom obestånd kan vara svårt att bevisa finns i konkurslagen fyra så kallade presumtionsregler. Om förutsättningarna enligt någon av dessa regler är uppfyllda anses gäldenären vara på obestånd.

För det första ska en uppgift från gäldenären själv om att denne är på obestånd godtas om det inte finns särskilda skäl att inte göra det.

För det andra anses en gäldenär vara på obestånd när det vid utmätning inom de senaste sex månaderna har framgått att gäldenären saknat tillgångar till full betalning av utmätningsfordringen.

För det tredje medför en betalningsinställelse från gäldenären att obestånd anses föreligga.

För det fjärde anses en gäldenär som är bokföringsskyldig vara på obestånd om gäldenären fått en betalningsanmaning avseende en klar och förfallen skuld och sedan inte betalat skulden inom en vecka. Borgenären kan då begära gäldenären i konkurs inom fyra veckor efter mottagandet förutsatt att skulden då fortfarande inte är betald.

Personligt betalningsansvar

Aktiebolagslagen

Personligt betalningsansvar enligt aktiebolagslagens regler kan inträda om bolagets företrädare inte upprättar en kontrollbalansräkning när det finns anledning att anta att bolagets egna kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet eller om ett misslyckat utmätningsförsök gjorts. Ansvar kan också uppkomma om en kontrollbalansräkning visserligen upprättats men styrelsen därefter inte kallar till kontrollstämma på föreskrivet sätt eller underlåter att besluta om likvidation av bolaget enligt aktiebolagslagens regler.

Personligt betalningsansvar kan bli aktuellt för förpliktelser som uppkommit från det att den underlåtna åtgärden senast skulle ha vidtagits och fram till dess att rättelse sker. Om bolagets företrädare visserligen vidtar föreskrivna åtgärder men för sent, kvarstår ansvaret för de förpliktelser som uppkommit under underlåtelseperioden. Förpliktelser som uppkommer efter det att rättelse har vidtagits omfattas däremot inte av det personliga betalningsansvaret. Ibland kan det krävas en särskild juridisk analys för att bestämma vilken åtgärd som måste vidtas för att rättelse ska anses ha skett.

Varje företrädare är skyldig att hålla sig underrättad om bolagets ekonomiska ställning. Ansvaret är dock individuellt och den som får ett krav på personligt betalningsansvar riktat mot sig har möjlighet att undgå ansvar genom att visa att han eller hon inte har varit försumlig.

Skatteförordningen

Företrädare för juridiska personer kan även bli personligt betalningsansvariga på grund av regler i skatteförordningen, nämligen om de inte gör föreskrivna skatteavdrag eller underlåter att tillse att den juridiska personens skatter betalas.

I praktiken handlar det främst om avdragen skatt på anställdas löner, arbetsgivaravgifter och mervärdesskatt. Ansvaret aktualiseras i aktiebolag, stiftelser samt i ekonomiska och ideella föreningar. I handelsbolag och för komplementärer i kommanditbolag följer betalningsansvaret redan av att bolagsmännen svarar för bolagets skulder som om de var deras egna.

För att personligt betalningsansvar ska inträda krävs uppsåt eller grov oaktsamhet hos företrädaren. I praxis anses dessa förutsättningar vara uppfyllda om skatten inte betalats på förfallodagen och inte heller betalas senare. Om den juridiska personen ansökt om konkurs eller företagsrekonstruktion senast samma dag som skatten förfaller till betalning kan dock inte personligt ansvar enligt skatteförordningen göras gällande. Skydd mot personligt betalningsansvar genom ansökan om företagsrekonstruktion förutsätter att en konkursansökan inges utan tidsglapp om rekonstruktionen skulle misslyckas och att den inte framstår som helt utsiktslös.

Med företrädare menas inte bara styrelseledamöter och verkställande direktör utan även annan, om denne kan anses vara den juridiska personens faktiska företrädare.

Det betalningsansvar som kan uppkomma är solidariskt, vilket innebär att det kan göras gällande i sin helhet mot alla de personer som är ansvariga företrädare. Den som betalar har sedan rätt att dels kräva den juridiska personen på den inbetalda summan, dels kräva att övriga ansvariga betalar sin del.

Straffrättsliga aspekter

I brottsbalken finns straffbestämmelser som kan aktualiseras för ett bolags styrelseledamöter vid obeståndssituationer. Straffbestämmelserna omfattar vissa gärningar som riktar sig mot borgenärskollektivet genom att minska borgenärernas utsikter till betalning och som är av den karaktären att de kan betecknas som ekonomiskt oförsvarliga då de företas. En gäldenärs oförmåga att betala sina skulder bestraffas dock inte i sig.

Exempel på s.k. borgenärsbrott är *oredlighet mot borgenärer* som avser fallet när en gäldenär, som är på obestånd eller när påtaglig fara finns för obestånd, gör sig av med tillgångar av betydande värde, exempelvis genom att förstöra egendom, ge bort egendom genom gåva, inköp till överpris eller sälja till underpris. Andra exempel kan vara olovliga vinstutdelningar till aktieägare eller utbetalningar av lön och arvode utan verklighetsunderlag. Straffbestämmelsen begränsas av att endast egendom av betydande värde omfattas. Vid rena gåvor kan ett belopp som uppgår till minst 35 000 kr antas utgöra ett betydande värde.

Ett annat borgenärsbrott är *vårdslöshet mot borgenärer* som kan aktualiseras när en gäldenär är på obestånd eller när påtaglig fara finns för obestånd, och gäldenären uppsåtligt fortsätter en rörelse under förbrukande av avsevärda medel utan motsvarande nytta för rörelsen. Härmed avses i första hand sådana fall då en gäldenär med hjälp av förnyade krediter fortsätter en förlustbringande rörelse. Ett annat exempel är att gäldenären inlåter sig på äventyrligt företag såsom att sätta igång, utvidga eller överta en rörelse utan nödvändiga resurser. Även ingående av lättsinniga ansvars-

förbindelser kan vara straffbart. Åtal enligt denna bestämmelse får endast ske om det är påkallat från allmän synpunkt.

Om en gäldenär betalar en eller några av borgenärerna och låter bli att betala de andra, trots att de andra borgenärerna har samma rätt till betalning kan betalningen bedömas som *otillbörligt gynnande av borgenär*. För att bedömas som brottslig handling räcker det att det finns en påtaglig risk att andra borgenärs rätt till betalning minskar. Denna straffbestämmelse tar främst sikte på gärningar där gäldenären har ett otillbörligt syfte med sin betalning då han i en obeståndssituation vill gynna en enskild borgenär på de övriga borgenärernas bekostnad. Typexemplen är att gäldenären betalar skulder som ännu inte är förfallna till betalning, betalar med annat än sedvanliga betalningsmedel eller ställer säkerhet som inte var betingad vid skuldens uppkomst. Även betalning av förfallna skulder kan omfattas av bestämmelsen, till exempel då företrädaren för ett gäldenärsbolag betalar förfallna skulder till ett närstående bolag som han har personliga ekonomiska intressen i. Bestämmelsen tar emellertid inte sikte på betalningar av förfallna skulder till externa leverantörer inom ramen för gäldenärens löpande affärsverksamhet.

INSOLVENS

Konkursansökan

Både gäldenären själv och en borgenär kan ansöka om att gäldenären ska försättas i konkurs. Ansökan om konkurs ska lämnas in till tingsrätten och vara undertecknad av sökanden eller hans ombud antingen i original eller genom digital signering. Ombudets behörighet ska styrkas med fullmakt. Det är inte tillräckligt att ansökan sänds med e-post.

Eftersom gäldenärens egen uppgift om obestånd i regel ska godtas leder en egen ansökan vanligtvis till att tingsrätten fattar beslut om konkurs samma dag. Den mest förekommande anledningen till en egen konkursansökan för en juridisk person är att företrädaren inte vill riskera personligt ansvar enligt de regler som beskrivs i avsnitt 2 ovan.

Om en borgenär ansöker om att en gäldenär ska försättas i konkurs ska borgenären visa att en fordran finns mot gäldenären. Det kan borgenären göra genom att hänvisa till en dom, ett utslag i mål om betalningsföreläggande eller genom att åberopa annat bevis för att det finns en fordran. Även borgenärens ansökan ska vara skriftlig och borgenären ska i sin ansökan lämna uppgifter om sin fordran och om anledningen till konkursansökan. Om inte någon av presumptionsreglerna kan tillämpas (se ovan) måste borgenären bevisa att gäldenären är på obestånd.

Skälen för att en borgenär ansöker om konkurs kan variera. Ibland sker det i rent påtryckningssyfte och ibland motiveras det av att borgenären tror att en konkurs kan ge bättre möjligheter att få betalt (t.ex. genom att reglerna om återvinning blir tillämpliga, se mer om återvinning i avsnitt 9 nedan). Ett annat skäl kan vara önskemålet att få fram mer information genom den bouppteckningsed som ställföreträdarna är skyldiga att avlägga. En borgenär som ansöker om konkurs utan att ha skälig anledning att tro att gäldenären är på obestånd kan bli skadeståndsskyldig.

En konkursansökan ges in till den tingsrätt där gäldenären kan stämmas i vanliga tvistemål. För en fysisk person innebär det att ansökan ska inges till tingsrätten på den ort där gäldenären var folkbokförd den 1 november föregående år. Uppgift om folkbokföring lämnas av Skatteverket. För en juridisk person gäller som huvudregel att ansökan ska ges in till tingsrätten på den ort där styrelsen har sitt säte. Bolagsverket kan lämna upplysning om var sätet finns.

I ansökan kan förslag på konkursförvaltare lämnas. Tingsrätten är inte bunden av förslaget men det medför ofta att den föreslagna konkursförvaltaren utses. Om en borgenär ansöker om konkurs tas en ansökningsavgift ut av tingsrätten.

Om gäldenärens tillgångar inte räcker för att betala konkurskostnaderna måste borgenären också täcka del av dessa, upp till en tiondel av prisbasbeloppet, för närvarande (2022) 4 830 kr.

INSOLVENS

Konkursförvaltarens roll

En konkurs innebär att gäldenärens samtliga utmättningsbara tillgångar tas i anspråk för att i ett sammanhang och så långt som det är möjligt reglera gäldenärens skulder. En av konkursförvaltarens viktigaste uppgifter är därför att omhänderta tillgångarna och se till att de säljs så förmånligt och snabbt som möjligt och att överskottet fördelas mellan fordringsägarna i enlighet med reglerna om förmånsrätt (se nedan). Avvecklingen av tillgångar kan ske på olika sätt, t.ex. genom att fortsätta gäldenärens verksamhet under en tid, genom att sälja hela rörelsen eller genom att sälja enskilda tillgångar på auktion eller under hand. Viktigt är att konkursförvaltaren vid utförandet av sitt uppdrag alltid ska ta tillvara fordringsägarnas intressen i första hand. En inte ovanlig missuppfattning är att förvaltaren är "gäldenärens advokat", men så är det alltså inte.

”Alla advokatbyråer är inte lika. Det kommer du att märka när du arbetar med ett team från Schjødt. Hos oss får du ett aktivt delägarengagemang och du kan alltid lita på att det är jurister med rätt kompetens som handlägger ditt ärende.”

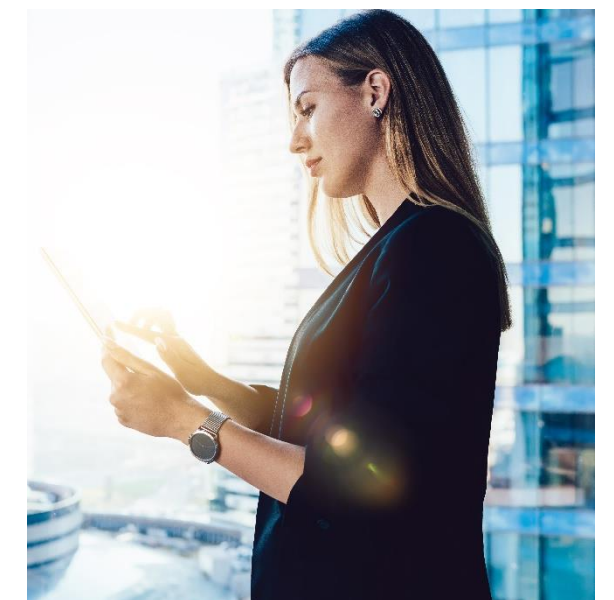
HEDVIG MÅRSTAD

Förutom den övergripande uppgiften att realisera tillgångarna och fördela överskottet har konkursförvaltaren också en utredande uppgift. Konkursförvaltaren ska utreda om det finns återvinningsbara transaktioner, om det skett olagliga värdeöverföringar eller om gäldenärens företrädare kan vara skadeståndsskyldiga mot bolaget.

Konkursförvaltaren ska också bedöma tidpunkten för skyldighet att upprätta kontrollbalansräkning, vilket kan ha betydelse för eventuellt personligt betalningsansvar för bolagets företrädare. Utredningen kan leda fram till att konkursboet tillförs tillgångar eller att enskilda fordringsägare får underlag för att framställa krav mot styrelse, verkställande direktör eller aktieägare.

Utredningsskyldigheten omfattar även frågan om hur gäldenären fullgjort sin bokföringsskyldighet och om brottsmisstanke föreligger.

Konkursförvaltaren har också en myndighetsutövande roll, eftersom beslut om statlig lönegaranti i konkurs fattas av konkursförvaltaren (se nedan).

Händelseförloppet i en konkurs

I och med tingsrättens beslut om konkurs får gäldenären inte längre förfoga över sina tillgångar. Tillgångarna ingår istället i ett konkursbo.

I det inledande skedet av en konkurs samlar konkursförvaltaren in information om gäldenären och bildar sig en uppfattning om konkursboets omfattning. Ett eller flera möten äger rum med gäldenären och eventuell bokföring omhändertas. Även andra handlingar av betydelse tas om hand och information hämtas in från Bolagsverket, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, större fordringsägare och andra berörda som kan bidra till att konkursförvaltaren ska få en helhetsbild av gäldenären och konkursboet.

Om det finns anställda ska de sägas upp. I samband med uppsägningarna kontaktas berörda fackföreningar och de anställda informeras om sina rättigheter och skyldigheter. Lönefordringarna utreds och beslut om statlig lönegaranti upprättas.

De uppgifter och det material som konkursförvaltaren inhämtat utgör grunden för konkursbouppteckningen, en förteckning över de tillgångar och skulder som gäldenären hade på konkursdagen. Konkursbouppteckningen ges in till rätten senast en vecka före det så kallade bouppteckningssammanträde som ska hållas inom 2 månader efter konkursbeslutet, normalt på konkursförvaltarens kontor.

Vid bouppteckningssammanträdet går konkursbouppteckningen igenom och gäldenären ges tillfälle att kommentera eller göra tillägg. Om gäldenären är ett bolag eller annan juridisk person är det bolagets ställföreträdare som kallas till sammanträdet. Därefter ska gäldenären/ställföreträdaren skriftligen bekräfta att bouppteckningen är korrekt, såvitt han eller hon känner till. Bekräftelsen lämnas under straffansvar. Det innebär att det är brottsligt att medvetet lämna oriktiga uppgifter eller att avstå från att lämna uppgifter som man känner till.

Från konkursbeslutet och framåt vidtar konkursförvaltaren de åtgärder som behövs för att omhänderta och realisera tillgångarna i konkursboet. Detta kan givetvis ta olika lång tid beroende på vilken typ av tillgångar det är fråga om. Det kan också handla om att ta ställning till om konkursboet ska träda in i gäldenärens avtal, eller att utreda om viss tillgång ingår i konkursboet eller om den tillhör någon annan (så kallad separationsrätt).

I vissa konkurser kan det vara fördelaktigt att driva verksamheten vidare för att exempelvis lättare kunna överlåta rörelsen. Vid fortsatt drift kan svåra överväganden behöva göras. Verksamheten drivs vidare på konkursboets ansvar, med konkursförvaltaren i ledningen. Bland annat uppkommer då frågor om det framtida ansvaret för sålda varor eller utförda tjänster och intäkterna kan påverkas av det faktum att verksamheten är tidsbegränsad. Om verksamheten fortsätter längre än en månad från konkursbeslutet måste konkursboet för tid därefter svara för lönekostnaden för det arbete som utförs av anställda. Ansvar för hyresbetalningar från och med konkursdagen uppkommer om konkursförvaltaren inte ställer lokalen till hyresvärdens förfogande senast en månad efter det att hyresvärden begärt detta. Dessa omständigheter gör att utrymmet för att driva verksamheten vidare under någon längre tid är begränsat, men ibland kan detta var nödvändigt för att bevara rörelsens värde.

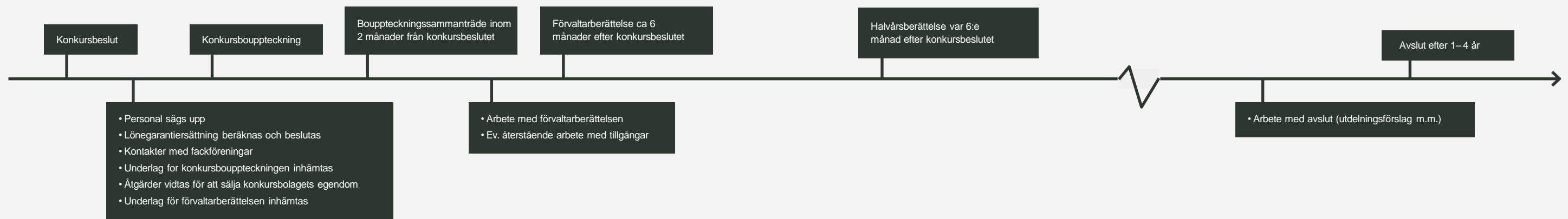
Inom sex månader från konkursbeslutet ska konkursförvaltaren upprätta en så kallad förvaltarberättelse. I förvaltarberättelsen ska konkursförvaltaren redogöra för orsakerna till obeståndet och om möjligt vid vilken

tidpunkt obeståndet inträffade. Berättelsen ska också innehålla uppgift om det kan bli aktuellt med återvinning till konkursboet (se nedan), eller om skadeståndsskyldighet eller skyldighet att återbetala olovliga utbetalningar kan komma ifråga. Konkursförvaltaren ska också redogöra för hur bokföringen skötts.

Konkursförvaltaren ska vidare underrätta åklagare vid misstanke om brott mot borgenärer, annat brott som har samband med verksamheten eller om det kan bli aktuellt med näringsförbud. Var sjätte månad efter bouppteckningssammanträdet ska konkursförvaltaren i en så kallad halvårsberättelse redovisa de åtgärder som har vidtagits för att avsluta konkursen.

En konkurs avslutas antingen genom avskrivning om det inte finns några medel att betala ut till borgenärerna eller genom utdelning om det finns medel att fördela. Det finns också möjligheter att lägga ned konkursen om uppgörelse träffats med alla borgenärer, vilket dock är mycket ovanligt.

Det beskrivna händelseförloppet kan sammanfattas enligt illustrationen nedan:

”En god affärsjuridisk relation är oundgänglig för stunden.
Och lönsam för lång tid framöver.”

HANS RENMAN

INSOLVENS

Vad är förmånsrätt?

I förmånsrättslagen finns regler om i vilken turordning fordringsägarna (borgenärerna) ska få betalt när pengarna inte räcker till att betala alla skulder.

Förmånsrättslagen skiljer mellan särskild och allmän förmånsrätt. De särskilda förmånsrätterna har som huvudregel företräde framför allmän förmånsrätt. Särskild förmånsrätt avser viss bestämd egendom och gäller vid både utmätning och konkurs. Särskild förmånsrätt avser bland annat olika panträtter och fordran för vilken utmätning har skett. Även företagshypotek tillhör de särskilda förmånsrätterna. Företagshypotek är en flytande säkerhet som innefattar i princip all lös egendom. Enda undantagen är likvida medel, vissa värdepapper och egendom som antingen kan intecknas eller som inte kan utmätas. Egendom som ingår i underlaget för företagshypotek kan dock omfattas av annan särskild förmånsrätt som har bättre prioritet än hypoteket, som till exempel pant i kundfordringar (factoring). Turordningen mellan de särskilda förmånsrätterna regleras i förmånsrättslagen men förutom när det gäller just företagshypotek så konkurrerar de vanligen inte med varandra eftersom de avser bestämd egendom.

Allmän förmånsrätt gäller endast vid konkurs och då i konkursgäldenärens samlade egendom. Exempel på fordringar som är förenade med allmän förmånsrätt är konkursansökningskostnader, fordran enligt avtal som en gäldenär har ingått under företagsrekonstruktion med rekonstruktörens samtycke eller som enligt en fastställd rekonstruktionsplan beviljats särskild förmånsrätt, s.k. superförmånsrätter, revisions- och bokföringsarvode för arbete som utförts senare än sex månader före konkursansökan, samt vissa lönefordringar som inte omfattas av lönegaranti.

Skattefordringar saknar däremot förmånsrätt liksom statens regressfordran grundad på utbetald lönegaranti.

Turordningen mellan de allmänna förmånsrätterna regleras också i förmånsrättslagen. Om flera fordringar har samma typ av allmän förmånsrätt har de lika rätt till utdelning i förhållande till fordrans storlek.

Borgenärer med fordringar som inte är förenade med förmånsrätt har så kallade oprioriterade fordringar och har lika rätt till utdelning i förhållande till fordrans storlek.

INSOLVENS

Företagsrekonstruktion

En ny lag om företagsrekonstruktion trädde i kraft den 1 augusti 2022. Den nya lagen erbjuder helt andra möjligheter än dess föregångare.

Syftet med en företagsrekonstruktion är att rekonstruera företag som bedöms livskraftiga trots att de hamnat i betalningssvårigheter. Rekonstruktionsförfarandet kan användas för i stort sett alla typer av näringsidkare oberoende av organisationsform och omfattning av verksamheten. Företagsrekonstruktion är särskilt lämpat för företag som hamnat i ekonomisk kris på grund av en konjunkturnedgång, en större kundförlust eller andra omständigheter som inte är direkt hänförliga till företagets verksamhet och av övergående natur.

Vid valet mellan företagsrekonstruktion och konkurs ska i första hand företagets ekonomiska ställning och framtidsutsikter bedömas. En företagsrekonstruktion kan inledas om det kan antas att gäldenären inte kan betala sina förfallna skulder eller att en sådan oförmåga inträder inom kort eller att gäldenären i något annat avseende har ekonomiska svårigheter som innebär en risk för insolvens. Det krävs alltså inte, till skillnad från vid ansökan om konkurs, att gäldenären är på obestånd. Däremot är det en förutsättning att det finns grundad anledning att anta att verksamhetens livskraft kan säkras genom rekonstruktionen.

En ansökan kan göras av gäldenären eller av en borgenär.

Under rekonstruktionen ska en av tingsrätten utsedd rekonstruktör undersöka om verksamheten kan fortsätta drivas helt eller delvis och i så fall hur det kan ske. Rekonstruktören ska också biträda gäldenären med upprättande av en rekonstruktionsplan.

En rekonstruktör ska ha den särskilda insikt och erfarenhet som krävs för uppdraget. Hon eller han

ska ha borgenärernas förtroende och i övrigt vara lämplig för uppdraget. Vid bedömningen av om någon är lämplig som rekonstruktör ska det numera särskilt beaktas om han eller hon har erfarenhet av att som konkursförvaltare fortsätta driva rörelse för ett konkursbos räkning eller har annan motsvarande erfarenhet.

Ett beslut om företagsrekonstruktion medför betalningsanstånd för de skulder som gäldenären hade innan beslutet. Detta innebär att indrivningsåtgärder i princip är förbjudna under den tid som rekonstruktionen pågår. Om en borgenär ansöker om konkurs ska ansökan förklaras vilande i avvaktan på att företagsrekonstruktionen upphör. Utmätning eller annan verkställighet får inte heller ske. En nyhet är att rekonstruktören under vissa förutsättningar kan vägra pantrealisation av exempelvis aktiepanter.

Avtal får under en företagsrekonstruktion inte sägas upp av den andra avtalsparten om gäldenären ställer säkerhet för att avtalet fullföljs. Däremot kan gäldenären, som ett led i rekonstruktionen och för att komma ur långa avtal, själv säga upp varaktiga avtal, förutom anställningsavtal, med tre månaders uppsägningstid. Motparten får då en oprioriterad fordran avseende den skada som kan uppkomma på grund av uppsägningen. Gäldenären kan också under vissa förutsättningar kräva partiell fullgörelse av avtal, om avtalsprestationerna är delbara, som exempelvis ett hyresavtal, där gäldenären vill minska ytan.

Nytt är även att det nu anges uttryckligen i lagen att avtalsvillkor som innebär att motparten får säga upp avtalet redan på grund av själva ansökan om rekonstruktion, eller beslut om rekonstruktion, så kallade "ipso facto-klausuler", inte är giltiga. Anledningen är att en förutsättning för en lyckad rekonstruktion ofta är att gäldenärens leverantörer och andra samarbetspartners fortsätter att prestera enligt avtal, så länge de får betalt.

Under en företagsrekonstruktion begränsas gäldenärens handlingsfrihet. Gäldenären får inte betala gamla skulder och inte heller överlåta, pantsätta eller hyra ut egendom om inte rekonstruktören samtycker till det. Det är dock fortsatt styrelsen som har det övergripande ansvaret för verksamhetens bedrivande. Ny reglering är att gäldenären inom ramen för den löpande verksamheten får åta sig nya förpliktelser. I praktiken kommer dock sannolikt att krävas att avstämning sker med rekonstruktören.

En väsentlig nyhet i den nya rekonstruktionslagen är att rekonstruktionsplanen i dess helhet kan bli föremål för omröstning vid en s.k. planförhandling, som ersätter den tidigare ackordsförhandlingen, och fastställas av domstol. Därmed kan även andra i planen angivna rekonstruktionsåtgärder, utöver skuldnedskrivning, få bindande verkan. En rekonstruktionsplan ska innehålla de åtgärder som är nödvändiga för att komma till rätta med gäldenärens ekonomiska svårigheter och säkerställa att den verksamhet som gäldenären bedriver, helt eller delvis ska kunna fortsättas av gäldenären eller någon annan. I planen kan exempelvis föreskrivas att även prioriterade skulder ska omfattas av ackord, att bolagets ledning ska förändras eller att aktiekapitalet ska minskas eller ökas, exempelvis genom en omvandling av skulder till aktiekapital, s.k. "debt-to-equity swap". Planen kan också förskriva att ny finansiering ska få s.k. superförmånsrätt, vilket ökar möjligheterna till ny långfristig finansiering. Det finns fortsatt möjlighet till sådan skuldnedskrivning som tidigare skett genom offentligt ackord och skuldnedskrivning utgör i många fall ett avgörande moment i rekonstruktionsplanen. Borgenärernas fordringar sätts då ned genom tingsrättens beslut att fastställa rekonstruktionsplanen. En fordran måste ha uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion för att omfattas av skuldnedskrivning i rekonstruktionsplanen.

En rekonstruktionsplan kan göras till föremål för omröstning vid en s.k. planförhandling, vilket kommer att bli det normala om eftergifter krävs från av någon som berörs av rekonstruktionsplanen. Om planen antas av de röstberättigade blir den i sin helhet bindande. Vid planförhandlingen delas borgenärerna in i en eller flera olika grupper, baserat

på intressegemenskap, som exempelvis borgenärer vars fordringar är förenade med förmånsrätt, borgenärer med oprioriterade fordringar, borgenärer med offentligrättsliga fordringar (som exempelvis Skatteverket), borgenärer med efterställda fordringar, och aktieägare eller andra som har ett ägarintresse i gäldenären.

För att en rekonstruktionsplan ska bli bindande krävs som huvudregel att samtliga berörda grupper godkänner planen med 2/3 majoritet av såväl belopp som antal. Under vissa förutsättningar kan planen fastställas även om tillräcklig majoritet inte uppnåtts i alla berörda grupper (s.k. "gruppöverskridande cram-down". Om någon part skulle få sämre utfall än vid en konkurs ska domstolen dock vägra att fastställa rekonstruktionsplanen om parten invänder. Domstolen ska inte heller fastställa planen om berörda parter inom samma grupp inte behandlas lika i proportion till deras respektive fordran eller rättighet, eller om planen inte har rimliga utsikter att säkra verksamhetens livskraft.

En nyhet är också att s.k. superförmånsrätt inte bara kan beviljas för fordringar som grundar sig på nya avtal under rekonstruktionen, och som ger prioriterad rätt om gäldenären senare skulle gå i konkurs inom tre månader. Nu kan superförmånsrätt också ges för mer långsiktig finansiering om detta görs till del av rekonstruktionsplanen.

Tingsrätten ska enligt huvudregeln fatta beslut om att företagsrekonstruktionen ska upphöra när tre månader har gått från dagen för beslutet om företagsrekonstruktion. Tingsrätten medger dock ofta förlängning vilket kan ske med högst tre månader i taget. Företagsrekonstruktion får inte pågå under längre tid än ett år om inte planförhandling har beslutats.

Gäldenären svarar själv för de kostnader som uppkommer på grund av rekonstruktionen som till exempel avgifter till tingsrätten och rekonstruktörens arvode.

Under företagsrekonstruktion finns möjlighet att få lönegaranti.

INSOLVENS

Vad är återvinning?

Återvinningsreglerna kan vara tillämpliga både vid konkurs och vid företagsrekonstruktion. Reglerna innebär i korthet att man vrider tillbaka klockan genom att en i princip giltig transaktion går tillbaka. Syftet är att återställa situationen som den var innan den återvinningsbara transaktionen företogs och att neutralisera effekterna av den. Tanken är att gäldenären ska avstå från att företa vissa åtgärder om det ändå är stor risk att de kan komma att återvinnas till konkursboet. Omvänt gäller att borgenärer ska avhålla sig från att utöva påtryckningar på gäldenären att vidta vissa åtgärder då sådana åtgärder kan bli föremål för återvinning någon tid senare. På detta sätt skyddas alla berörda mot illojala ageranden från någon annan.

Reglerna om återvinning kan träffa alla typer av rättshandlingar som är företagna före konkursen, som betalning av skuld, gåva, bodelning, utbetalning av lön, arvode eller pension, utmätning m.m. Betalning av förfallna skatter, avgifter och underhållsbidrag kan dock i normalfallet inte återvinnas.

En grundläggande förutsättning för återvinning är att gäldenären har företagit en rättshandling som har varit till nackdel för minst en borgenär. Med nackdel menas att borgenärens möjlighet till utdelning försämrats i förhållande till om den återvinningsbara rättshandlingen inte ägt rum. Utöver nackdelskravet tillkommer ytterligare återvinningsförutsättningar som varierar beträffande de olika typer av rättshandlingar som kan återvinnas.

Som exempel kan nämnas att en betalning av en skuld kan återvinnas om den gjorts med annat än sedvanliga betalningsmedel. Typfallet är då att en leverantör inte får betalt i pengar utan i varor, oftast de man själv levererat. Andra transaktioner som kan träffas av återvinning är betalning av skuld som inte förfallit till betalning eller som gjorts med stora belopp i förhållande till gäldenärens tillgångar och som inte kan anses som ordinära.

De fall som nämnts här ovan gäller transaktioner som har ägt rum inom tre månader före konkursansökan och i dessa fall spelar det ingen roll om företaget faktiskt varit på obestånd eller inte när transaktionen gjordes. Det spelar normalt inte heller någon roll om motparten kände till gäldenärens ekonomiska bekymmer. I ett antal situationer kan man gå längre tillbaka i tiden, ända upp till fem år (eller ännu längre om gäldenärens motpart är närstående) men då krävs bland annat att gäldenären var på obestånd då transaktionen gjordes, eller blev på obestånd på grund av transaktionen. Det finns också ett krav på att den rättshandling som ska återvinnas har varit otillbörlig. Motparten ska dessutom ha insett, eller bort inse, allt detta.

Återvinning ska normalt påkallas inom ett år från konkursdagen, för att återvinningsrätten inte ska upphöra.

INSOLVENS

Statlig lönegaranti

Anställda som har fordringar mot en arbetsgivare som försatts i konkurs eller som är föremål för företagsrekonstruktion har normalt rätt till statlig lönegaranti. Den kan avse inestående lön, semesterersättning, uppsägningslön, övertidersättning, traktamente eller ersättning för utebliven löneförmån. Rätten till lönegaranti är dock begränsad till fordringar för en sammanlagd anställningstid om åtta månader och som intjänats senare än tre månader före konkursansökan kom in till tingsrätten. Fordran på semesterlön och semesterersättning ersätts av lönegarantin om den intjänats under det innevarande eller närmast föregående intjänandeåret. För fordringar som varit föremål för tvist gäller särskilda regler.

Den som, ensam eller tillsammans med närstående, senare än sex månader före konkursansökningdagen ägt en väsentlig andel av företaget och som haft ett betydande inflytande över verksamheten saknar normalt rätt till lönegaranti. Det går inte att exakt ange vad som är en "väsentlig andel" eftersom det beror på hur ägandet i övrigt är fördelat, men ett ägande motsvarande en tredjedel av företaget utgör normalt sett en väsentlig andel. Inte heller när det gäller "betydande inflytande" går det att ange någon exakt gräns, men den som sitter i styrelsen anses vanligen ha sådant inflytande.

När det gäller fordran på uppsägningslön gäller rätten till lönegaranti inte för längre uppsägningsstid än beräknad enligt reglerna i lagen om anställningsskydd. Detta gäller även om parterna avtalat om något annat. Vidare

gäller, precis som i vanliga fall, en arbetsplikt mot konkursboet. Om arbete inte utförs gäller istället att den anställda bör anmäla sig som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen.

Får den anställda ny anställning under uppsägningsstiden ska inkomst från den nya anställningen avräknas mot lönegarantiensättning. Rätten till lönegaranti är begränsad till ett sammanlagt belopp om fyra prisbasbelopp, för närvarande (år 2022) 193 200 kronor. Beslut om lönegaranti meddelas av konkursförvaltaren när lönefordringarna utretts. Beslutet kan överklagas.

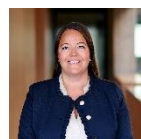
Löner som omfattas av lönegaranti utbetalas av staten via länsstyrelsen. Staten tar sedan över arbetstidarens fordran mot arbetsgivaren och bevakar den i konkursen. Om lönegarantin avsåg en företagsrekonstruktion som lett till att företaget lever vidare kräver staten ut den förskottade lönen från företaget, till den del fordran inte nedsatts genom ackord.

Om konkursförvaltaren fortsätter konkursbolagets verksamhet täcker lönegarantin lön under den första månaden, men för tid därefter måste lönerna för de personer som arbetar vidare betalas av konkursboet.

INSOLVENS

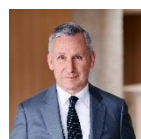
Kontakt

Schjødt's konkursförvaltare

Emma Berglund Uväng
Partner

D: +46 8 505 501 22
M: +46 70 797 09 33
emma.berglund@schjodt.com

Hans Renman
Partner

D: +46 8 505 501 23
M: +46 70 979 78 58
hans.renman@schjodt.com

Christoffer Hamilton
Partner

D: +46 8 505 501 41
M: +46 70 653 11 99
christoffer.hamilton@schjodt.com

Johan Hörnberg
Partner

D: +46 8 505 501 67
M: +46 70 854 02 12
johan.hornberg@schjodt.com

Per Nilsson
Senior Advisor

D: +46 8 505 501 24
M: +46 70 715 57 57
per.nilsson@schjodt.com

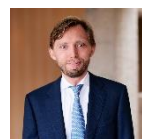
Johan Linder
Partner

D: +46 8 505 501 51
M: +46 70 858 01 26
johan.linder@schjodt.com

Hedvig Märstad
Partner

D: +46 8 505 501 58
M: +46 73 270 29 25
hedvig.marstad@schjodt.com

Christofer Hemsedahl
Partner

D: +46 8 505 501 39
M: +46 70 101 46 50
christofer.hemsedahl@schjodt.com

Övriga kontaktpersoner

Eric Halvarsson
Partner

D: +46 8 407 24 35
M: +46 73 070 30 36
eric.halvarsson@schjodt.com

Fredrik Lindgren
Associate

D: +46 8 505 501 78
M: +46 70 819 05 92
fredrik.lindgren@schjodt.com

Tommy Hallsten
Associate

D: + 46 8 505 501 09
M: +46 73 097 55 03

tommy.hallsten@schjodt.com

Emelie Odhe
Associate

D: +46 8 505 501 92
M: +46 70 229 90 57
emelie.odhe@schjodt.com

Peter Svanqvist
Partner

D: +46 8 407 24 65
M: +46 76 135 31 45
peter.svanqvist@schjodt.com

Henrik Hahr
Associate

D: +46 8 505 501 20
M: +46 73 070 30 08
henrik.hahr@schjodt.com

Henrik Resare
Associate

D: +46 76 145 79 96
M: +46 8 505 501 76
henrik.resare@schjodt.com

Advokatfirman Schjødt

Visiting address: Hamngatan 27 | P.O. Box 715 | SE-101 33 Stockholm | Sweden

T: +46 8 505 501 00 | F: +46 8 505 501 01 | www.schjodt.com